

BUGARSKA: OSIROMASENI DIPLOMCI TRAZE SPAS NA DJUBRISTIMA

Author: [Boryana Dzhambazova](#)

Nezaposleni, veoma obrazovani ljudi pokušavaju da prezive preturajući po djubretu u glavnom gradu - i tako u isto vreme obavljaju koristan posao.

U vreme ručka, jedna sredovečna žena stize do centra za preradu sekundarnih sirovina na adresi Simeonova 35, vukuci za sobom svoja zardjala kolica.

U kolicima se nalazi samo polomljena metalna stolica - sve što je uspela da pronadje tokom jutarnjeg obilaznja kontejnera u Sofiji.

Cilj joj je da svoj ulov na otkupnom mestu zameni za novac. Ali za to što je donela tesko ce dobiti vise od jednog leva, što iznosi oko pola dolara.

Ova žena nije sama. Oko sedamdesetoro slicnih ljudi dolazi svakog dana u otkupni centar i razmenjuje pronadjeni metalni, papirni i stakleni otpad za male novcane iznose.

"Mnogi od nas zive od ovoga", izjavila je žena, "iako imam univerzitetsku diplomu."

Ova pedesetpetogodisnja žena koja pretražuje djubrista i odbija da otkrije svoje ime kaže da je nekada radila u državnoj službi.

Zivi sa suprugom u normalnoj kući u centru Sofije. Ali kada on ustane i ode na posao, ona zapocinje svoj tajni zivot pretraživanja kontejnera sa djubretom.

Kaže da muz i deca nista ne znaju o njenim dnevnim aktivnostima.

Mada pomisao na univerzitetski obrazovanu sredovečnu domaćicu koja pretura po djubretu u potrazi za upotrebljivim otpadom može delovati čudno, njen slučaj ne predstavlja nista neobično

Na stotine obrazovanih ljudi koji nisu uspeli da se snadju u tranziciji kroz koju zemlja prolazi toliko su marginalizovani da su prakticno postali prosjaci.

Neki prezivljavaju preturajući po gomilama djubreta u gradu tražeci metalni i stakleni otpad i druge stvari koje se mogu reciklirati.

Ono što pronadju otkupljuju gradski centri za preradu sekundarnih sirovina, budući da još nisu razvili sopstveni sistem za sortiranje upotrebljivih i neupotrebljivih otpadaka.

"Bar trecina ljudi koji ovamo dolaze ima univerzitetske diplome", izjavio je radnik iz jednog takvog otkupnog centra.

Jedna od njih je Maja Anmahjan, bivši hemijski inženjer. Kaze da je primorana da sakuplja otpad da bi se prehranila, jer njen oboleli sin, star 25 godina, nije u stanju da radi.

Sebe poredi sa likom iz romana "Jadnici", klasičnog romana Viktora Igoa o najnižim klasama u Parizu.

Pregledanje tuđeg djubreta je jedini izvor prihoda za mnoge beskućnike i nezaposlene ljude u Sofiji koji ne mogu očekivati značajniju pomoć od postsocijalističke države.

Neki od njih iz ovih ili onih razloga ne poseduju lične karte – što je obavezan dokument za sve one koji traže socijalnu pomoć ili zdravstvenu zaštitu.

Vlasti su ambivalentne u pogledu patnji ovih nezvaničnih sakupljača sekundarnih sirovina.

Stojan Čakurov, predsednik komiteta za zdravstvo i socijalnu politiku u gradskom veću, kaže da je njihovo prisustvo znak loše organizovanog društva. Ali, on, takođe, kaže da je takva pojava neizbežna. "Uvek će biti ljudi koji žele da vode boemski život i lutaju ulicama", kaže on.

Čakurov dodaje da neki od njih oklevaju da se integrisu i potraže pomoć od vlasti.

Koljo Kolev, sociolog, slaže se sa takvim mišljenjem. "Socijalistička država je brinula o svim svojim građanima, a sada ljudi moraju sami da nose teret svojih života", izjavio je.

Mnogi od njih su dobro obrazovani ljudi koji jednostavno nisu uspeli da se prilagode izmenjenim okolnostima, dodaje on.

Opisujući skupljace djubreta kao "boeme siromastva", on kaže da se vlasti ne mogu smatrati odgovornim za njihovu sudbinu, jer oni često ne žele da imaju stalan posao, pa čak ni da se uredno peru i oblače.

Mada neki zvaničnici kažu da je njihovo prisustvo simptom socijalnog sloma, bratstvo sakupljača je bolje organizovano nego što bi neki posmatrač spolja mogao pomisliti.

Imaju striktna pravila o redu i prednosti. Na primer, onaj ko prvi stigne do kante za djubre ima pravo na njen sadržaj. Niko drugi ne može pokušati da uzme nešto iz nje. Među njima nema ni rasne diskriminacije. "Nije važno da li si Bugarin, Jermen ili Rom", kaže pedesetpetogodišnja žena. "Svi smo ravnopravni i dobro se slažemo." Njena jermenska prijateljica, Maja Anmahjan, to potvrđuje klimajući glavom. Ali takođe se slaže da sadašnju slogu među njima omogućuje obilje djubreta u Sofiji.

Ima dovoljno djubreta za sve, kažu one, dodajući da tako velike količine privlače mnoge konkurente iz sela.

Opstanak ove zajednice omogućuje zastareli sistem prikupljanja djubreta u zemlji, bez sortiranja prema kategorijama.

Skupljaci djubreta, zapravo, čine veliku uslugu lokalnoj upravi jer sortiraju i preradjuju velike količine

otpada.

Gradska uprava je nedavno pokrenula novu inicijativu koja preti da ih ostavi bez posla.

Postavljeni su različiti kontejneri za različite vrste đubreta u pet oblasti u gradu. Ali novi kontejneri još nisu ostvarili svoju funkciju, jer je malo ljudi koji su spremni da sortiraju svoje đubre pre nego što ga bace u kantu.

Mada ne odobrava to što centri za preradu rade sa skupljacima đubreta, Neli Manova, predsednica gradskog komiteta za ekologiju, priznaje da je ovaj ad-hoc sistem veoma efikasan kada je u pitanju sortiranje hartije, stakla i metala za recikliranje.

Za sada, cini se, skupljaci đubreta će nastaviti da pružaju gradu svoje jeftine i ekološki poželjne usluge, i na taj način obezbeđuju sebi golu egzistenciju.

Borjana Dzambazova je nezavisni novinar u Sofiji.

Source URL: <https://iwpr.net/sr/global-voices/bugarska-osiromaseni-diplomci-traze-spas-na-djubristima%C2%A0>